

ΕΝΙΑΙΑ ΥΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Μαρία Λινού¹, Δημήτρης Αρβανίτης², Βαία Καντζούρα³, Ηλίας Μπουζαλάς³, Σμαράγδα Σωτηράκη³, Barbara Hasler⁴, Αναστάσιος Σαράτσης³

¹ Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ, Λεωφ. Βασιλίσσης Σοφίας 127, 11521 Αθήνα

² 424 Γενικό Στρατιωτικό Νοσοκομείο Εκπαίδευσης, Περιφερειακή Οδός Ν. Ευκαρπία, 56429, Θεσσαλονίκη

³ Ινστιτούτο Κτηνιατρικών Ερευνών, Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός-Δήμητρα, Κτήμα ΕΘΙΑΓΕ, 57001, Θέρμη

⁴ Royal Veterinary College, London, United Kingdom; Leverhulme Centre for Integrative Research on Agriculture and Health, London, United Kingdom

ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

- Η ιδέα εφαρμογής του προτύπου της Ενιαίας Υγείας (EY-One Health) έχει τις ρίζες της ήδη στον 19ο αιώνα
- Με βάση το κίνημα "One Health", ως ΕΥ ορίζεται η υιοθέτηση μιας παγκόσμιας στρατηγικής, η οποία αποσκοπεί στην εξάπλωση της διεπιστημονικής συνεργασίας και επικοινωνίας, με στόχο την έγκαιρη αντιμετώπιση νοσημάτων που σχετίζονται με το τρίπτυχο άνθρωπος-ζώο-περιβάλλον (www.onehealthinitiative.com) Από τον γενικό αυτό ορισμό γίνεται αντιληπτό ότι η ΕΥ μπορεί να εστιάζει τόσο σε λοιμώδη νοσήματα, όσο και σε χρόνια μη μεταδοτικά νοσήματα (εικόνα 1)
- Κατά την τελευταία δεκαετία το πρότυπο εφαρμογής της ΕΥ κερδίζει ολοένα και περισσότερο έδαφος, κυρίως στον τομέα των λοιμωδών νοσημάτων, καθώς γίνεται αντιληπτός ο στενός συσχετισμός της υγείας του ανθρώπου, των ζώων και του περιβάλλοντος.

Εικόνα 1: Η ομπρέλα της Ενιαίας Υγείας (ΕΥ), όπως αναπτύχθηκε από την εταιρία "One Health Sweden" σε συνεργασία με το κίνημα "One Health Initiative Autonomous pro bono team", αντικατοπτρίζει τις διάφορες πτυχές της ΕΥ. Απεικονίζονται κάποια από τα σημαντικότερα επιστημονικά πεδία εφαρμογής του προτύπου της ΕΥ (πρώτη σειρά κύκλων), χωρίς όμως να εξαντλούνται, ενώ γίνεται σαφές ότι αφορά τόσο σε μεταδοτικά όσο και σε χρόνια μη μεταδοτικά νοσήματα. Διευκρινίζεται ότι η προσέγγιση δεν είναι ανθρωποκεντρική, αλλά αφορά σε μια όσο το δυνατό ευρεία κάλυψη ειδών, ενώ μπορεί να επεκταθεί ακόμη και σε τομείς όπως αυτός της ψυχικής υγείας

ΟΡΟΣΗΜΑ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

19^{ος}
αιώνας

Ο Γερμανός παθολόγος **Rudolf Virchow** αναγνωρίζει ότι "μεταξύ Ιατρικής και Κτηνιατρικής δεν πρέπει να υπάρχουν διαχωριστικές γραμμές" και εισαγάγει τη χρήση του όρου "ζωοανθρωπονόσος" (zoonosis)

19^{ος}
αιώνας

Ο Καναδός παθολόγος **William Osler** κάνει τη δημοσίευση με τίτλο: "Ο συσχετισμός των ζώων με τον άνθρωπο"

1964

Ο Αμερικανός κτηνίατρος/επιδημιολόγος Calvin Schwabe εισαγάγει τον όρο "Ενιαία Ιατρική" στη μονογραφία του με τίτλο "Veterinary Medicine and Human Health", θέλοντας να τονίσει τη σημασία συνεργασίας της Ιατρικής και Κτηνιατρικής επιστήμης στην πρόληψη και αντιμετώπιση ζωοανθρωπονόσων

2004

Η Εταιρία Διατήρησης Άγριας Χλωρίδας και Πανίδας (WCS) διοργανώνει συμπόσιο και καταλήγει στη δημοσίευση των "12 αρχών του Manhattan" θέτοντας τις βάσεις για το πρότυπο "One Health-One World" με σκοπό την καταπολέμηση ζωοανθρωπονόσων

2007

Ο Αμερικανικός Ιατρικός και Κτηνιατρικός Σύλλογος υιοθετούν με κοινό ψήφισμα τους τη στενή συνεργασία τους με αφορμή τη γρίπη των πτηνών ενθαρρύνεται η υιοθέτηση του προτύπου της ΕΥ

2008

Οι οργανισμοί FAO, OIE και WHO σε συνεργασία με τις UNICEF, UNSIC και την Παγκόσμια Τράπεζα αναπτύσσουν κοινό στρατηγικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση αναδυόμενων και επανεμφανιζόμενων λοιμωδών νοσημάτων

2009

Ιδρύεται γραφείο ΕΥ στο CDC Το USAID καθιερώνει το πρόγραμμα «αναδυόμενων πανδημικών κινδύνων»

2010

Η "διακήρυξη του HANOI", η οποία προτρέπει στην εφαρμογή του προτύπου της ΕΥ, υιοθετείται ομόφωνα από 71 χώρες και διάφορους οργανισμούς. Δημοσιεύση τριμερούς υπομνήματος μεταξύ FAO, OIE και WHO με σκοπό την καθιέρωση μακροπρόθεσμης στρατηγικής, η οποία θα αντιμετωπίζει επαρκώς νοσήματα που σχετίζονται με το τρίπτυχο άνθρωπος-ζώο-περιβάλλον

2011

Στο πλαίσιο επιστημονικής συνάντησης στο Μεξικό ορίζονται ως τομείς προτεραιότητας που εμπίπτουν στην πρότυπο της ΕΥ, η λύσσα, η γρίπη και η μικροβιακή αντοχή. Διοργανώνεται το πρώτο παγκόσμιο συνέδριο ΕΥ στην Αυστραλία

2012

Ψηφίζεται το "σχέδιο δράσης ΕΥ του Davos" σχετικά με το ρόλο της ΕΥ στην ασφάλεια τροφίμων

2013

Διοργανώνεται το 2^ο παγκόσμιο συνέδριο ΕΥ στην Ταϊλάνδη

2015
2016

Διοργάνωση 2 διεπιστημονικών ημερίδων με πρωτοβουλία της επιτροπής ΕΥ του Ινστιτούτου Παστέρ στην Αθήνα με σκοπό την εύρεση κοινού εδάφους στο πεδίο της ΕΥ

2017

Ίδρυση Ελληνικής Επιστημονικής Εταιρείας Ενιαίας Υγείας

ΣΚΟΠΟΣ & ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ

«ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ»

ΣΚΟΠΟΣ

- ανάπτυξη, διάδοση και εφαρμογή στην Ελλάδα των αρχών της Ενιαίας Υγείας

ΣΤΟΧΟΣ

- ανάπτυξη λειτουργικών διαύλων επικοινωνίας και παραγωγικής συνεργασίας μεταξύ των επιστημόνων που μπορούν να συνεισφέρουν στην εφαρμογή του προτύπου της ΕΥ <http://www.onehealth-greece.com/>

Οι προκλήσεις του μέλλοντος και η ανάγκη διαμόρφωσης μιας στρατηγικής ατζέντας για τη χώρα μας

Κατά τη διάρκεια ημερίδας στο πλαίσιο της Δράσης COST TD1404 "Network for Evaluation of One Health", (16-04-18 IKE Θεσσαλονίκη), διαπιστώθηκε ότι η εφαρμογή του προτύπου της ΕΥ στη χώρα μας:

- αφορά κυρίως σε μεμονωμένες πρωτοβουλίες με προσωρινό χαρακτήρα
- εμποδίζεται κάποιες φορές από την πόλωση, τις προκαταλήψεις και την αμοιβαία καχυποψία μεταξύ διαφορετικών φορέων και επιστημονικών πεδίων
- περιορίζεται κυρίως στα λοιμώδη νοσήματα, ενώ υπάρχει ανάγκη επέκτασης του και στο πεδίο των χρόνιων μη μεταδοτικών νοσημάτων
- απαιτεί τη δημιουργία μια κοινής εθνικής βάσης δεδομένων υγείας από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς
- απαιτεί την υιοθέτηση μιας αποτελεσματικότερης επικοινωνιακής στρατηγικής με σκοπό την περαιτέρω διάδοση της στο ευρύ και επιστημονικό κοινό
- οφείλει τέλος να ενσωματωθεί πιο ενεργά στην εθνική στρατηγική για την υγεία, μετά από ιεράρχηση των αναγκών/προτεραιοτήτων της χώρας μας, μέσω καθαρής πολιτικής δέσμευσης για στήριξη και καθιέρωση αντίστοιχων ενεργειών και δομών
- απαιτεί ενσωμάτωση στην εκπαίδευση

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ελλάδα αποτελεί, λόγω της γεωγραφικής θέσης, του κλίματος, των υδροβιοτόπων, της κτηνοτροφίας, των ζωοανθρωπονόσων, αλλά και πρόσφατα λόγω του προσφυγικού ζητήματος, ιδανική χώρα για την εφαρμογή του προτύπου της ΕΥ. Η μέχρι τώρα εμπειρία έχει δείξει ότι η διεύρυνση εφαρμογής του προτύπου της ΕΥ, απαιτεί τη δημιουργία και οικονομική στήριξη σταθερών δομών με έμφαση σε τομείς προτεραιότητας, οι οποίοι πρέπει να προσδιοριστούν σε ανώτατο πολιτικό επίπεδο με τη συμβολή τεχνοκρατών από ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών πεδίων. Για το σκοπό αυτό θα ήταν σκόπιμο να υλοποιηθούν μελέτες οικονομικής αξιολόγησης, ώστε να υπάρξουν συγκεκριμένα δεδομένα αναφορικά με τη χρησιμότητα του.

